

บทปริทัศน์บทความเรื่อง วิธีการวัดในงานวิจัยข้ามวัฒนธรรม : การอนุมานสาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจ

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์

งานวิจัยนี้ต้องการจะตรวจสอบทฤษฎีการอนุมานสาเหตุ (Attribution Theory) ของ Myers โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตรวจสอบความสัมพันธ์ “ผู้กระทำ-ผู้สังเกต” อย่างไรก็ตาม บทความนี้จะเน้นด้านแนวการสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน 2 วัฒนธรรม คือไทยกับออสเตรเลีย

ปัญหาสำคัญของการวิจัยข้ามวัฒนธรรมคือ ทำอย่างไรจึงจะตรวจสอบความแตกต่างที่แท้จริงของคุณลักษณะที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างโดยขจัดความแตกต่างทางวัฒนธรรมออกไป ผู้วิจัยต้องการที่จะตรวจสอบว่า เครื่องมือวัดนั้นมีโครงสร้างที่เท่าเทียมกัน (Construct comparability) โดย

1. Conceptual / functional equivalence. ความเท่าเทียมกันในโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ โดยพิจารณาว่า โครงสร้างนั้นมีปัจจัยและผลที่ตามมาคล้ายคลึงกันในต่างวัฒนธรรม
2. Equivalence in construct operationalization. ความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติการ โดยปฏิบัติการด้วยกระบวนการเดียวกัน
3. Item equivalence. ความเท่าเทียมกันในเครื่องมือวัด โดยกำหนดว่าการมีเครื่องมือที่เหมือนกัน หมายถึงการมีข้อคำถามที่มีความหมายเหมือนกัน (identical) สำหรับผู้ตอบในแต่ละวัฒนธรรม
4. Scalar equivalence. ความเท่าเทียมกันในสเกล หมายถึงค่าตัวเลขจากสเกลมีระดับความเข้มข้นเดียวกัน

ความเท่าเทียมกันทั้ง 4 นี้ ความเท่าเทียมกันในข้อต้น จะมีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่า ความเท่าเทียมกันในข้อหลัง ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบโดยวิธีการทางสถิติ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อตรวจสอบโครงสร้าง ในส่วนของการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของเครื่องมือวัด ใช้เทคนิคทางสถิติวิเคราะห์ข้อคำถาม (item response theory) Ordinal test theory และ multistrategy approach เพื่อตรวจสอบระดับข้อคำถาม และระดับสเกล

ผู้วิจัยสรุปว่า จุดแข็งของเครื่องมือวัดคือ เป็นวิธีกระจายอิทธิพล มีทั้งความเป็นสากลและมีความเฉพาะวัฒนธรรม

ข้อสังเกตของผู้วิจารณ์

1. การสร้างเครื่องมือวัด

1.1 ผู้วิจัยจาก 2 ประเทศ ต่างก็สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดเดียวกัน แต่การเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างข้อคำถามต่างกัน (โดยต่างก็ไปเก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศของตน) จะทำให้ได้แบบสอบถามที่เหมือนกันหรือไม่

1.2 การแปลและแลกเปลี่ยนแบบสอบถามระหว่าง 2 ประเทศ ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างของแบบสอบถามที่ต่างฝ่ายต่างสร้างนั้น แต่ละข้อคำถามเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร และมีหลักในการเลือกข้อคำถามมาใช้อย่างไร

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแตกต่างกัน และที่กล่าวว่าคนออสเตรเลียมีอิสระมากหมายความว่าอย่างไร

3. Relevance ของข้อมูล แน่ใจหรือไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ประเทศ มองเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจเดียวกัน